

Europa–Medelhavsavtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater och Algeriet

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker i detta betänkande regeringens förslag (prop. 2002/03:115) att riksdagen godkänner Europa–Medelhavsavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater och Demokratiska folkrepubliken Algeriet.

Motionen som väckts med anledning av propositionen avstyrks.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Ärendet och dess beredning.....	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	6
Motionen	7
Utskottets överväganden	8
Reservation.....	9
Europa–Medelhavsavtalet med Algeriet	9
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	10
Propositionen.....	10
Följdmotion	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Europa–Medelhavsavtalet med Algeriet

Riksdagen godkänner, med bifall till proposition 2002/03:115, Europa–Medelhavsavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Demokratiska folkrepubliken Algeriet, å andra sidan, samt avslår motion 2002/03:U11.

Reservation (fp)

Stockholm den 8 april 2003

På utrikesutskottets vägnar

Urban Ahlin

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Urban Ahlin (s), Carl B Hamilton (fp), Carina Hägg (s), Birgitta Ahlqvist (s), Lars Ohly (v), Kent Härstedt (s), Göran Lindblad (m), Cecilia Wigström (fp), Agne Hansson (c), Ewa Björling (m), Lotta N Hedström (mp), Anita Johansson (s), Inger Segelström (s), Björn Hamilton (m), Rosita Runegrund (kd), Håkan Juholt (s) och Kaj Nordquist (s).

Ärendet och dess beredning

I enlighet med beslut av Europeiska unionens råd den 10 juni 1996 inledde Europeiska kommissionen förhandlingar om ett nytt avtal mellan Europeiska gemenskapen (EG) och dess medlemsstater å ena sidan och Demokratiska folkrepubliken Algeriet å den andra. Det nya avtalet skall ersätta dels samarbetsavtalet som ingicks mellan parterna år 1976, dels samarbetsavtalet som ingicks mellan medlemmarna i Europeiska kol- och stålgemenskapen och Algeriet samma år.

Förhandlingarna avslutades i december 2001 och avtalet undertecknades den 22 april 2002. Innan avtalet kan träda i kraft skall det godkännas av de avtalsslutande parterna. Europa–Medelhavsavtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater och Algeriet är ett blandat avtal. I avtalet är det Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater som är avtalsparter å den ena sidan och Demokratiska folkrepubliken Algeriet å den andra sidan.

Bakgrund

Utvecklingen i Algeriet

Under det senaste decenniet har Algeriet periodvis varit mer eller mindre lamslaget, isolerat och ställt utanför det internationella samfundet till följd av den hårda kamp som förts mot en brutal terrorism. Situationen har stadigt förbättrats sedan några år, men återverkningarna även på det ekonomiska och sociala området har varit stora.

Ekonomiska kriser tvingade landet till reformer och marknadsanpassning i slutet av 80-talet. Omställningen har dock gått långsamt men under de senaste två till tre åren har en tydlig politisk vilja funnits att skynda på närmandet till omvärlden inte minst Europa. Associeringsavtalet med EU är det viktigaste exemplet på Algeriets nya attityd. Förhandlingarna om medlemskap i Världshandelsorganisationen, WTO, återupptogs också under år 2002, och ett medlemskap ser ut att kunna realiseras inom några år.

Det finns ett stort behov av modernisering och omställning av den algeriska ekonomin. Landet behöver en betydligt högre ekonomisk tillväxt för att försörja den växande befolkningen. Bristerna är stora beträffande tillgången till bostäder, vatten, utbildning och skolor m.m. Utvecklingssamarbetet och inte minst kunskapsöverföring är av stor betydelse för Algeriet, särskilt i ett läge där man nu påskyndar ansträngningarna att reformera de ekonomiska strukturen. Bland annat EU:s program för att stödja den ekonomiska och sociala strukturomvandlingen i Medelhavsområdet, det s.k. MEDA-programmet, spelar en viktig roll i omställningen av den algeriska ekonomin.

Handeln mellan Sverige och Algeriet

Sveriges export till Algeriet uppgick till 397 miljoner kronor år 2000 och 502 miljoner kronor år 2001. Den svenska importen uppgick för motsvarande år till 430 miljoner kronor respektive 1,3 miljoner kronor. Importen utgörs nästan uteslutande av gas. Utebliven gasimport förklarar det låga importvärdet för 2001.

Handeln mellan EG och Algeriet

EG är Algeriets största handelspartner. Av Algeriets totala export går 64 % till EG. Importen från EG utgör 56 % av Algeriets totala import. Importen från EG var för år 2000 och år 2001 6,1 miljarder euro respektive 7,3 miljarder euro. Algeriets export till EG uppgår för motsvarande år till 16,4 respektive 15,7 miljarder euro varav ca 70 % utgörs av oljeprodukter.

Förhandlingarnas bakgrund

Medelhavsstrategin syftar till samarbete som skall stärka fred och säkerhet samt politisk och social stabilitet i Europa och i Medelhavsområdet. Viktigt är också att bidra till en ökad integration mellan länderna i regionen. Strategin vilar på tre pelare. Den första pelaren utgörs av nya former för en fördjupad politisk dialog som grundas på respekten för demokrati och mänskliga rättigheter. Den andra utgörs av ett särskilt frihandelsområde som skall kombineras med ökat finansiellt bistånd och den tredje av samarbete på det sociala och kulturella planet.

De tre pelarna reflekterades även i den s.k. Barcelonadeklarationen, som antogs i november 1995 av utrikesministrarna från de femton EU-länderna och från tolv partnerländer/territorier i Medelhavsregionen, nämligen Marocko, Algeriet, Tunisien, Egypten, Israel, Jordanien, Syrien, Libanon, Turkiet, Cypern och Malta samt den palestinska myndigheten. I Barcelonadeklarationen ställer EU och partnerländerna upp det gemensamma målet att upprätta ett frihandelsområde runt Medelhavet till år 2010. EU:s bilaterala associeringsavtal med partnerländerna utgör de grundläggande byggstenarna för detta frihandelsområde.

Hittills har Europa-Medelhavsavtal slutits med Tunisien (prop. 1995/96:34, bet. 1995/96:UU10, rskr. 1995/96:48), Israel (prop. 1995/96:185, bet. 1995/96:UU22, rskr. 1995/96:293), Marocko (prop. 1995/96:195, bet. 1996/97:UU3, rskr. 1996/97:25) samt Jordanien (prop. 1998/99:57, bet. 1998/99:UU6, rskr. 1998/99:181) och ett interimsavtal med Palestinska befrielseorganisationen (PLO) för den palestinska myndigheten på Västbanken och i Gaza (skr. 1997/98:74, bet. 1997/98:UU10, rskr. 1997/98:209). Avtalet med PLO trädde i kraft den 1 juli 1997, med Tunisien den 1 mars 1998, med Marocko den 1 mars 2000, med Israel den 1 juni 2000 och med Jordanien den 1 maj 2002. Europa-Medelhavsavtal med Egypten undertecknades i juni 2001 (prop. 2001/02:78, bet. 2001/02:UU9, rskr. 2001/02:169), med Algeriet i april 2002 och med Libanon i juni 2002. Dessa avtal har ännu inte trätt i kraft.

Kommissionen har år 1998 inlett förhandlingar med Syrien, vilka väntas fortsätta under år 2003. Cypern, Malta och Turkiet är kandidatländer till EU och har tidigare associeringsavtal med EG.

Innehållet i avtalet

Genom Europa–Medelhavsavtalet upprättas en associering mellan gemenskapen och dess medlemsstater och Algeriet. Avtalet omfattar 110 artiklar indelade i nio avdelningar med följande rubriker: politisk dialog (I), fri rörlighet för varor (II), tjänstehandel (III), betalningar, kapital, konkurrens och andra ekonomiska bestämmelser (IV), ekonomiskt samarbete (V), socialt och kulturellt samarbete (VI), finansiellt samarbete (VII), samarbete i rättsliga och inrikes frågor (VIII), institutionella och allmänna bestämmelser samt slutbestämmelser (IX). Avtalet omfattar även sex bilagor och sju protokoll. Bilagorna, protokollen samt slutakten utgör en integrerad del av avtalet. I slutakten återfinns parternas förklaringar.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner Europa–Medelhavsavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Demokratiska folkrepubliken Algeriet å den andra sidan. Syftet med avtalet är bl.a. att inom ramen för EU:s nya Medelhavspolitik bidra till stabilitet och en positiv ekonomisk och social utveckling i regionen. Avtalet innehåller bestämmelser om bl.a. politisk dialog, frihandel samt ekonomiskt och socialt samarbete. En väsentlig beståndsdel av avtalet är respekten för demokratiska principer och mänskliga rättigheter.

Godkännande av avtalet

Medelhavsområdet har sedan Sveriges EU-inträde fått en ökad betydelse för vårt land. Gemenskapens Medelhavsstrategi och Barcelonaprocessen syftar till att ge en ny dimension åt förbindelserna med de icke-europeiska Medelhavsländerna och understödja den politiska, ekonomiska och sociala utvecklingen i dessa länder. Målsättningen är att säkerställa en fredlig utveckling i Medelhavsområdet samt att främja stabiliteten och en positiv ekonomisk och social utveckling. I Algeriets fall, som sakta men säkert lämnar bakom sig ett årtionde av inbördeskrig och terrorism, har denna målsättning en påtaglig betydelse.

Motionen

I *motion 2002/03:U11* vill Folkpartiet påtala att trovärdigheten för den algeriska regeringen är låg i fråga om ”respekten för de demokratiska principerna och grundläggande mänskliga rättigheterna” såsom de uttrycks i avtalets artikel 2 vilken anges som en utgångspunkt för avtalet. Det är därför oriktigt att ingå ett nytt avtal med Algeriet menar motionärerna.

Utskottets överväganden

Inom ramen för den nya Medelhavsstrategin är associeringsavtalet med Algeriet det sjunde avtalet som sluts med en icke-europeisk Medelhavsregering eller myndighet. Det föreliggande avtalet utgör ett viktigt steg på vägen mot ett utökat partnerskap mellan EU och länderna kring Medelhavets östra och södra strand, och syftar till att på ett positivt sätt fördjupa och utöka de europeisk–algeriska förbindelserna.

Avtalet, som betonar att respekten för demokrati och mänskliga rättigheter utgör grunden för associeringen, ger ramar för en politisk dialog och definierar ett brett spektrum av samarbetsområden.

Som ovan redovisats, har riksdagen godkänt de sex tidigare ingångna Europa–Medelhavsavtalen. Dessa avtal omfattar länder där, liksom i Algeriet, situationen vad gäller respekten för de mänskliga rättigheterna inte heller i alla avseenden är tillfredsställande. Utskottet anser emellertid att Medelhavsavtalen och Barcelonaprocessen skapar en grund och ett viktigt instrument för att förbättra utvecklingen vad gäller respekten för de mänskliga rättigheterna i hela området och därmed också i Algeriet, dvs. just det som motionärerna i motion 2002/03:U11 synes eftersträva.

I den s.k. Barcelonadeklarationen ställer EU och partnerländerna dessutom upp det gemensamma målet att upprätta ett frihandelsområde runt Medelhavet till år 2010. EU:s bilaterala associeringsavtal med partnerländerna utgör de grundläggande byggstenarna för detta frihandelsområde. Utskottet menar att det således är en förutsättning att avtal ingås med samtliga stater i området för att målet för Barcelonaprocessen skall kunna uppnås.

Slutligen förutsätter utskottet att Sverige inom ramen för de internationella organisationerna och genom bilaterala kontakter kommer att verka för att situationen vad avser respekten för de mänskliga rättigheterna i Algeriet och de övriga länderna i området förbättras.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts tillstyrker utskottet att riksdagen godkänner Europa–Medelhavsavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Demokratiska folkrepubliken Algeriet, å andra sidan. Därmed avstyrks motion 2002/03:U11.

Reservation

Europa–Medelhavsavtalet med Algeriet

av Carl B Hamilton och Cecilia Wigström (båda fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens proposition 2002/03:115 om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Demokratiska folkrepubliken Algeriet, å andra sidan. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:U11.

Ställningstagande

Regeringen har utarbetat en proposition som föreslår att Sverige godkänner upprättandet av ett samarbetsavtal mellan EG, dess medlemsstater och Algeriet. I avtalets artikel 2 slås fast att ”respekten för de demokratiska principerna och grundläggande mänskliga rättigheterna skall vara vägledande för parternas inrikes- och utrikespolitik”. Regeringen betonar att dessa principer utgör grunden för det aktuella avtalet.

Emellertid påtalar internationella organisationer som Human Rights Watch och Amnesty International i flertalet rapporter att brotten mot mänskliga rättigheter i Algeriet alltjämt fortgår. Mot bakgrund av detta menar Folkpartiet att trovärdigheten för den algeriska regeringen är låg i fråga om respekt för grundläggande politiska och civila rättigheter.

Det är Folkpartiets mening att det är oriktigt att ingå ett nytt avtal med ett land som i sådan omfattning som Algeriet gör, *redan i utgångsläget* bryter mot de principer som specificerats i avtalets artikel 2 vilken anges som en utgångspunkt för avtalet.

Med utgångspunkt i vad som i motion 2002/03:U11 anges om situationen gällande mänskliga rättigheter i Algeriet bör riksdagen avslå proposition 2002/03:115.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2002/03:115 föreslår regeringen att riksdagen godkänner Europa–Medelhavsavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Demokratiska folkrepubliken Algeriet, å andra sidan.

Följdmotion

2002/03:U11 av Carl B Hamilton m.fl. (fp):

Riksdagen avslår regeringens proposition 2002/03:115 om godkännande av Europa–Medelhavsavtalet om upprättande av ett associeringsavtal mellan EG:s medlemsstater och Algeriet.